

TIDNING FÖR SVENSKARNA I ESTLAND

ÅTTONDE
ÅRG.

N° 13

Prenumerationspris:

Helt år Emk. 200:—

Halvt „ „ 125:—

I utlandet:

Helt år Emk. 350:—

Halvt „ „ 200:—

Utkommer
alla onsdagar

Redaktion:

Svenska Folkförbundet

Ansvarig red.: M. Westerblom

Reval, Riddaregatan 3.

Annonspris
enligt överenskom-
melse.

För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

1 april

1925

MITT BARNDOMSHEM.

„Mitt hem är så ringa,
dess dörr är så låg,
men aldrig en kärare
boning jag såg.“

Hur skulle jag kunna glömma de vackra skogarna, som från tre sidor omringa den lilla byr? Jag tycker mig även höra Östersjöns blåa vågor sakta skvalpa emot den sönderskurna kusten. Men barndomsheimet är medelpunkten, kring vilket allting annat knytes.

Gamla dö, och nya släkten växa upp, men hur mången av oss har ägnat en stunds betraktande av det sköna, hembygdens natur har att bjuda på? Man inbillar sig, att borta är allting så förtrollande och obeskrivligt vackert. Men hemma då? Ja, inte är det någonting att fästa sig vid. Den, som tänker så, har ännu icke hunnit öppna sina ögon och fått skåda det sköna, som även kan erbjudas en hemma, men kanske inte i så riklig motto som en på en del andra ställen, vilka ärv lyckligare lottade.

Nu kan det vara vissa orsaker, som tvingar en att lämna sitt hem och den vackra omgivningen för all framtid, men man får ändå

icke glömma sitt barndomsheim. I hemmet såg jag för första gången den gryende dagen, och där uppfostrades jag, liksom mina övriga syskon, på ett strängt, men på samma gång hjärtevarmt sätt. Där lärde jag mig taga mitt första steg på livets mödosamma stig.

Alla minnen, såväl trevliga som allvarliga, äro knutna till barndomsheimet. I hemskogarna fick jag under sommarens värmande sol plocka de första blomorna. Där lekte jag även som liten. Jag fick också följa de äldre, när de gingo till sitt arbete.

Barndomstiden är snart ur händerna. Man växer upp och blir stor, men minnen från barnåren leva ändå kvar. Hur skulle man kunna glömma en riktigt vacker solnedgång, man sett någon gång som liten?

När man betraktar sitt barndomsheim, frånsatt det yttre, tycker man ändå att det är vackert. Men man får icke helt och hållet hänge sig åt att beundra sin hemtrakt och alldeles glömma omgivningen. Det skadar icke att någon gång lämna hemmet, utan då först kan man till fullo uppskatta dess betydelse.

Mycket av hemtraktens sköna, som förut var fördolt för ens blickar, kan nu framträda, ifall man inte varit hemma på några år. Det är ju samma torva våra förfäder trampat, och deras stoft vilar nu under densamma. På samma torva skola även vi och våra barn trampa, och sist skola vi, när vår levnadsafton är inne, vila tillsammans med de hädangångna under torvan.

„Mitt barndomsheim, som ljuvlig
dröm

du för mitt inre står.

Jag kan ej glömma den gula råg,
som första gången jag mognad
såg.

Och stugan lilla så rar och kär,
mitt hem du ändå är“.

Öbo.

UPPROP TILL VÅR UNGDOM.

Vaken upp, I alla estlandssvenskar, som soven i likgiltighetens sömn! Vaken upp och gören någonting för svenskhetens bevarande här i Estland. Gören vad som göras kan innan det blir försent . . . Den främmande språkfloden tränger allt kraftigare på oss Skola vi stå som stumma vittnen och se på huru den ena svenska familjen efter

den andra bortspolas av de främmande språkvågorna? Nej! Någonting måste göras för att vi skola kunna hålla ut i kampen. På våra ungas axlar vilar största ansvaret huru vi går framtiden till mötes. Kan vi tänka oss att byta bort vårt eget och vackra modersmål mot ett annat mindre betydande språk i världen? Nej, och åter nej! Vi unga måste förena oss och med täta led marschera fram i kampen för det som våra fäder och förfäder genom släktled i hundrade år hava lämnat oss till arv. Ett dyrt och värdefullt sådant. Ja, guld och gods kunna våra efterkommande eventuellt själva skaffa sig när vi lämnat denna jämmerdalen. Men låter vi arvet — som icke är personligt, utan tillhör en hel nation, och som innebär först och främst vårt fäderneärvda modersmål, svensk pliktrogenhet, svensk ärlighet, svenskt hjältemod och allt, allt, som bidrager till att uppfostra oss själva och det kommande släktet för att bli en fullkomlig människa här i världen — gå förlorat, då kan vårt kommande släkte aldrig, huru ivrigt det än kommer att vara, att fullständigt återvinna detsamma. Då nu S. O. V. på sitt 16 årsmöte fattat beslut, att räcka oss unga en hjälpande hand med att grunda särskilda ungdomsavdelningar på varje ort och ställe ute i bygderna är det nog icke varken förtidigt eller försent, att vi unga själva tager itu med saken och visar att vi själva, både vill och kan göra någonting. Det skulle vara önskvärt, att vi redan vid Birkasfesten, som årligen hålles när skolan slutas, icke behöva säga varandra farväl för ett helt år, utan gladeligt få säga: „Vi träffas då och då på Nuckö, Rikull eller Ormsö ungdomsmöte.“

E. J.

ORMSÖUNGDOM!

I Birkasnumret stod bl. a. en iten anmärkning gentemot Ormsö-

ungdomen. Det var nämligen den, att de voro så få representerade på folkhögskolan. Vad manne vara orsaken till det? Kanske Ormsöborna kan så mycket förut, att de anse skolorna överflödiga? Inte heller går det att skylla på, att skolan* ligger för avlägset. Naturligtvis vore det bättre, om den låge på närmare håll, men man får ej vara alltför bekväm.

Jag tror att ungdomen är nästan för mycket beroende av de äldres ingivelser, när det blir fråga om fortsatt utbildning. Naturligtvis måste man visa en viss vördnad för de äldre.

Mången är av den åsikten, att man ej behöver gå i skola för att bli jordbrukare. „Tåmm bli bara stor opa se“, ifall de gått i någon högre skola än vanlig folkskola, har jag hört någon säga. De kanske har rätt på sätt och vis. Det finnes verkligen en del även bland de studerande, som äro alltför självmedvetna, men jag har märkt att sådana heller icke saknas bland dem som icke studera. Man får därför inte döma alla efter samma måttstock.

Hoppas att de, som gått på Birkas, insett nyttan av att hava fått bevista en folkhögskola. På en så kort tid hinner man ju icke lära sig så mycket, men varför inte återvända? Många folkhögskolor, för att icke säga alla, i Sverige hava två, och till och med treårig kurs. Under vintermånaderna är väl arbetet inte så betungande, att man icke kan offra en vinter till studier.

Det finnes åtskilliga bland de äldre, som nått och jämnt kan skriva sitt namn, ty de hava kanske aldrig hållit i en penna sedan folkskoletiden. Kan man kalla det att uppfostra sin kropp och utveckla de givna förutsättningarna? Nej. Jag tycker att det hellre kan kallas misshushållning.

Vår kropp behöver uppfostras, och detta sker icke blott genom praktiskt arbete, utan kanske

minst lika mycket genom studier av värdefulla böcker.

Min önskan blir därför, att all Ormsöungdom tänker på sin framtid och offrar minst en vinter till att studera.

Då kommer det en gång att stå i Birkasnumret av Kustbon, att de flesta eleverna äro från Ormsö.

Öbo.

NÅGRA TANKEKORN.

Fri bearbetning efter föredrag av stortingsman Peder Svendsen, Trondjem.

De unga skola bli en fortsättning av fäderna, ej deras likar blott. Det bästa fäderna mäktat skall vara utgångspunkt för de unga, en plattform att bygga på.

För att vinna de ungas förståelse och kärlek skola de äldre icke vänta och fordra kamratskapet och förståelsen såsom de ungas skyldighet. De äldre skola göra sig till kamrater åt de unga och söka förstå dem först. Endast då följer och växer förtroendet.

Det stora är inte stort i kraft av sig självt utan som en sammanfattning av de många småtingen, som därför aktas högst av storsinnade människor.

Livets mening är att sträva mot fullkomlighet. Det är målet. Vägen är godheten. Huru bli och förbli god? Var tacksam, leende föredragsam och rättvis. Arghet och bitterhet äro svaghetstecken.

Vad är kultur? — Icke jazzmusik och -dans eller automobiler! Nej, kultur är en stigande förmåga att vara god. Kan vi lära ungdomen godhet, lära den att det finnes värden större än guld, då gå de en väg, som stiger uppåt till högre, ljusare plan. Lära de ej godheten, då går ungdomen och framtiden en väg, som bär nedåt mot djupet och mörkret. De bli förlorade.

E. Adalberth.

AN LITE NUKA-PRAT.

Mä som hate än lite situr ute å andan mä ä väljator om no käte ä svaft, så vild ja pass opa å åter gärä nura ra, bara gal failn komur åtor: he vill änt giva ner å hånde käns mä hisagänge vara tung. Ja mosja gärä som miggana, tå tår molk å kuda änt givor ner, sja känn-dur om spina å sjung: ge ner, ge ner. Kanske än he komer mä tien. Mä som ve sja bi opae mo ve sja lite tola om välaiken te tidrai. Ja tokat ha-e no jår vare mä vinton. Tjokkast vinton mod man gå å skramol mä ga vagon jamt åt nappstukka ute blotan. Bre berja gåle liftas heldor vare fer noan man gåle å, eve Håsolisn lapp man änt häldor, än man skuld kuna få fer än veaknabb tit å få noan kopek. Hankfäre skuld man kep bre tåte man änt had pängar? Härmust dert ä-e mä jår å ingstäl ä he te fåand häldor. Tit som du går, herardu änt ana än ejtt kuitande å klagande, bara: „ingeting te gäränd“, sa Erkus onkel, „hott går-du te-rät“. Ve mod sja tarv lite vide mä millat. Bara som ne ä sterst ä hælpe nemst. Ära ve änt nu mair än glador! Ker åt skoen ät ris å hoi soss he mihtar om åss. Kriana tarvar änt svält å sålvor tarve änt frus. Håsolisn bär mä. — Vea lasse häldor häjlasse opa å titmäj-e, bråskopeken får man äjskit, åt nåan man räkör mä te tåva „än lilan får-n går haim, he ä änt häldor te undrand, fär tåte man ä glaror brukar man gärä-e, å nu ä kalt mä, såss än man kan tåva-e just färe kerde.

Ah skva! Ja skuld just stå å glajm botte: Gammul, forrgal Sutlup å Ajsturbi skolmäjstun Gusta Tomty lajd 28 e Niårsmån farväl mä hisavärde. Han ha vare än fjuretiårsti ute ämbete å ejtt par tri års ti opa hujlas. Ätturst tie-n nu varn grall kraklindur å kam änt mike ur bisja å stue; han had inabärs sjukdom, moakreps. Ain viko färe deen var-n än te rätshuse å had tär

soa: „Ja daiur nu snart, te sjat e febrare ä min fedelseda å verdes endan, ja blior tå 65 år, å sja gäre boa mä ain gång“. Bara nu nådn änt tärpa bi sålenget å domedaen blai mä uppskjute som ne no vita. — Han var e sin ti man no: fulldor mä spas å lävalust, å ha lärd mångan man läsa å skriv namne å lite mair mä, bara ga värde liftar allt å. Han vegen sko ve allor gå. „Ges fräjde hans säl“, sa galfägga, tå-da språka om ta de.

Han-sa äjskktet.

VÅRA VIKTIGASTE EXPORTPRODUKTER.

Som av nedanstående framgår har jordbruket under året 1924 lämnat en stor del av våra utförselprodukter:

Smör	Emk.	979.357.070
Potatis	”	141.215.720
Kött o. fläskprod.	”	94.603.050
Hudar	”	78.330.290
Lin	”	1.690.472.920
Blår	”	83.402.210
Trävaror	”	1.299.281.040
Pappersvaror	”	646.137.260
Fonér	”	436.239.330
Bomullsgarn	”	344.707.750
Bomullstyg	”	724.612.410
Bomullstråd	”	19.905.070
Segelduk	”	284.449.990
Cement	”	173.029.370
Tändstickor	”	70.945.010

Under hela året har utförts följande antal levande djur: hästar 698 st., nötkreatur 8753 st., kalvar 402 st., svin 1653 st. och något över 100 får. Ovanstående produkter utgöra 92,2% av hela utförseln.

KRING SVENSKBYGDER

„SVENSKA
ODLINGENS VÄNNERS“
AFTONSAMKVÄM

i Reval lördagen den 28 mars 1925.

Det var på Bredgatan 5 svenskarna i Reval denna gång samlades till en liten festlig tillställning. Anslutningen hade dock kunnat vara större. Det är icke så ofta svenskarna ställa till fester nuförtiden och då hade man ju väntat sig ett större antal deltagare, men i det stora hela kan man vara nöjd ändå. Över hundra personer hade kommit — platser

fanns det 250. Ingen behövde ångra att han kom, ty festen bjöd på ett synnerligen rikhaltigt och intressant program. Det blev visserligen en liten missräkning även ity att operasångaren A. Arder på grund av sjukdom icke kunde medverka och i sista stund skickade motbud. Fröken G. Ehrmann hade den stora vänligheten att i stället föredraga ett mycket vackert pianonummer.

Programmet var följande: 1) Tablå: „En lördagsafton i gröna hagen“ (potpurri av nordiska folksånger, -lekar och -danser), utstuderad av fröken R. Pettersson. Tablåen, i vilken deltagarna voro iförda vackra nationaldräkter, erbjöd en förtjusande bild och uppskattades genom livliga applåder. 2) Därpå underhöll stud. C. Boman med att föredraga två välklingande fiolsolonummer, som mottogos med livligt bifall. 3) Sedan följde det redan omtalade pianonumret av fröken Ehrmann. Efter en paus kom numro 4), skämtstycket i en akt „Skeppar Andersson“, som kanske mest roade publiken. Stycket var väl inövat och uppfördes bra. Publiken applåderade ihållande.

De tillstädeskomna visade synnerligen stort intresse även för det av våra vällvilliga damer anordnade lotteriet samt det s. k. lyckohjulet. Trots det att publiken icke var så synnerligen talrik, såldes största delen av lotterna och tack vare lotteriet, som tillsammans med „lyckohjulet“ inbringade omkr. 14.000 mk. rent, blev renvinsten — trots de stora utgifterna — bortåt 10.000 mk.

Till alla, som medverkat till programmet, samt de damer, som haft besväret med lotteriet och lyckohjulet, ävensom alla andra, som på ett eller annat sätt medverkat, frambäres härmed förenings hjärtliga tack.

DEN GÅNGNA VECKAN

Inrikes.

Riksdagen har antagit statsbudgeten i andra läsningen och

om arbetet går så raskt undan som under den sista tiden, blir budgeten färdig efter några dagar.

Utrikes.

Italiens kraftfulle diktator Mussolini ligger f. n. allvarligt sjuk och i fascistkretsar diskuteras man redan ivrigt frågan, vem som skall bli hans efterträdare.

I Tyskland har det i dessa dagar varit presidentval. Utgången är dock inte klar ännu, då detta skrivs.

VÄGGKARTOR TILL SKOLORNA.

Av „Sv. Folkskolans Vänner“ i Helsingfors har S. O. V. för någon tid sedan erhållit följande skolkartor: 1 st. Västra halvklotet, 1 st. Östra halvklotet, 3 st. Europa, 3 st. Nordamerika, 4 st. Asien och 1 st. Palestina, som huvudsakligen skulle gå till Ormsö skolor, men även andra skolor skulle få del av dem. För gåvan frambäres här ett varmt tack till den gode givaren.

„Kustbons“ i pristävlan.

Kustbon utlovar 500 mk. i pris för de bästa estlandssvenska folk- och vaggvisor, som äro insända till Red. Reval, Riddaregatan 3, före den 1 maj d. å. Prisen komma att bliva som följer: I. pris 300 mk., II. och III. pris à 100 mk. samt ett fiertal tröstpris i böcker.

Visorna upptecknas på den bygdemålsdialekt där desamma använts här i landet samt insändas på red. adress.

Redaktionen.

Penningkurser Revals börs.

30. mars 1925

1 dollar	—	372	375
1 pund	—	1777	1792
100 rentmark	—	8850	8950
100 Fmk.	—	937	946
100 sv. kr.	—	10000	10125
1 estkrona	100	—	—
10 guldrub.	—	1825	1940

MERIT

Svensk tillverkning Prisbillig Driftsäker

BÅTMOTOR MED FOTOGENDRIFT

Levereras med blåslamps- eller magnettändning

Stockholm **AKTIEBOLAGET FREDR. WAGNER** Vasag 48

Svedala

Tegelmaskiner
Grävmaskiner
Stenkrossar
Vägbyggnadsmaskiner
Betonblandare
Torvmaskiner
Bränslekrossar för Torv, Koks och Kol
Pulverisering-maskiner
Vindsiktar
Torktrumlor
Brikettpressar
Transportapparater
Rullager, Rallvagnshjul
Skottkärrehjul
Kokillgods
Stalgjutgods

Aktiebolaget

Åbjörn Anderson

Post- & Telegrafadr.
SVEDALA, GJUTERIET

Rikstelefon:
52, 76, 203, 4, 60 & 183.

BIL-TRANSPORTER

verkställes av

A.-B. SLEIPNER, Stockholm

Riks 2485, Norr 4339

till angränsande statssamhällen, järnvägsstationer, egendomar och handelsaffärer.

Svenska Sockerfabriks A. B., Malmö.

Bitsocker, förpackat i paket om 2 à 2½ kg, finnes till salu hos alla specerihandlare.

HANSA

STOCKHOLM

Eget kapital

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Avdelningskontor i REVAL:

S. Karja tän. 9.

Silkespioner

Rosorna för Norden. Sändas franko hem i Estland i de bästa skära och röda sorter för Emk. 80.- per st.

Begär katalog av fleråriga blomsterväxter. **Julius W. Cox**, Trädgårdsarkitekt, Eslöv, Sverige.

Fiskare!

**Tams, garn,
Krokar**

samt

färdiga nät

av alla slag erhållas i Hapsal endast hos

M. Gottkamp

Karrigatan 13, i Holmbergs hus

Obs! Beställningar mottagas.

Bageriidkarnes Jäst - Aktienbolag

hållbara och jäskraftiga

Pressjäst

är oöverträffad.

Atersförsäljare antagas där vi förut icke äro representerade.

Post- och telegrafadress:

Jästängen, STOCKHOLM.